

Radikal

Başbuğ tartışması anayasanın iki maddesine kilitlendi

[DENİZ ZEYREK](#)

Türkiye / 07/01/2012

ANALİZ

Hukukçuların büyük bölümü “Başbuğ Yüce Divan’da yargılanmalı” diyor ama anayasanın “Askeri Yargı” ile ilgili 145. maddesi asker kişilerin “görev suçları” nedeniyle askeri mahkemelerde yargılanacağına hükmediyor. Askeri mahkemeler de bugüne dek “Görev suçudur, Andıç davası görev alanımıza girer” diyerek sivil mahkeme ile ihtilafa düşmemiş. Bu da sivil mahkemeye davayı sonuçlandırıp kararı Yargıtay’a bırakma fırsatı verebilir. Eski Genelkurmay Başkanı emekli Orgeneral İlker Başbuğ’un nerede yargılanacağı da en az tutuklanması kadar tartışma konusu oldu. Hukukçuların büyük bölümü, anayasanın 148. maddesi gereği Başbuğ’un Yüce Divan’da ancak yargılanabileceğini savunsa da, başka bir grup yönelttilen suçun “görev suçu” olmadığını, dolayısıyla da Başbuğ’un normal mahkemelerde yargılanması gerektiğini savunuyor. Bu noktada da Başbuğ’a yönelik suçun ‘görev suçu’ olup olmadığı tartışması öne çıkıyor. Dün bu konuda önemli makamlarda bulunmuş hukukçu bir siyasetçiye “görev suçu” olup olmadığını sordum. Bugüne dek çok tartışılmamış kritik bir detaya dikkat çekti. O da şu:

İstediği düzenleme, kendisi için tartışılıyor

Anayasa değişikliği yapılırken, Genelkurmay Başkanı ile Kuvvet Komutanlarının nasıl yargılanacağına dair hukuki bir boşluk olduğu gündeme gelmiş, anayasanın 148. maddesine “Genelkurmay Başkanı, Kara, Deniz ve Hava Kuvvetleri Komutanları ile Jandarma Genel Komutanı da görevleriyle ilgili suçlardan dolayı Yüce Divan’da yargılanırlar” fıkrası eklenmişti. Ankara kulislerinde, bu maddenin bizzat Genelkurmay Başkanlığı tarafından talep edildiği konuşulmuştu. Bu nedenle, bu hükmün ilk olarak o dönemde Genelkurmay Başkanlığı koltuğunda oturan ve önceki gün tutuklanan Başbuğ için gündeme gelmiş oldu.

Genelkurmay Başkanları ile Kuvvet Komutanlarının nasıl yargılanacağı anayasaya girdi ama, “Yüce Divan’da yargılanma koşulu” olan “görev suçu” tanımı muğlak kaldı. Bu nedenle de bazı hukukçular, haklı olarak, atfedilen suçun görev sırasında işlendiği gerçeğinden yola çıkarak Başbuğ’un eski bir Genelkurmay Başkanı olarak anayasanın 148. maddesi gereğince Yüce Divan’da yargılanması gerektiğini savunuyor. Bu görüşe karşı çıkanlar ise “Darbe görev suçu değildir” demekle yetiniyor.

Polemiğe girmemek için açıklama yapmak istemeyen deneyimli bir hukukçu siyasetçi “görev suçu” diyen hukukçuların Anayasa’nın başka bir önemli maddesini unuttuğunu gündeme getirdi . O da 145. madde. Söz konusu madde “askeri yargı” kavramını tanımlıyor ve “Askeri mahkemeler; asker kişiler tarafından işlenen askeri suçlar ile bunların asker kişiler aleyhine veya askerlik hizmet ve görevleriyle ilgili olarak işledikleri suçlara ait davalara bakmakla görevlidir. Devletin güvenliğine, anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine karşı suçlara ait davalar her halde adliye mahkemelerinde görülür” hükmünü içeriyor.

Bu maddede, öncelikle atfedilen darbe suçlamasının adliye mahkemelerinde görüldüğü açık bir şekilde ifade ediliyor. Ayrıca asker kişilerin “görev suçu” nedeniyle askeri mahkemelerde yargılanması öngörüldüğü halde, askeri mahkeme bugüne dek “Bu dava görev suçlarıyla ilgilidir, bizim görev alanımıza girer” demedi ve askeri - sivil mahkemeler arasında bir ihtilaf yaşanmadı. Hal böyle olunca da İstanbul’daki Özel Yetkili Mahkeme kendi inisiyatifıyla çıkıp “görevsizlik” kararı vermedikçe, davayı sonuçlandırana dek önünde herhangi bir engel görünmüyor.

İstanbul'da dava sonuçlandıktan sonra ise top Yargıtay'ın sahasına geçiyor ve Yargıtay, "Yüce Divan'da yargılanmalı" derse Başbuğ'ın dosyası ayrılarak sil baştan yargılama yapma kararı verebilir.